Nr 4

Utbildningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående skolhälsovården.

Motionerna

1974:1059 av herr Romanus (fp) vari hemställs att riksdagen till Kungl. Maj:t uttalar att preventivmedelsrådgivning snarast möjligt bör byggas upp inom skolhälsovårdens ram enligt de riktlinjer som anges i motionen,

1974:1062 av fru Swartz m. fl. (fp, c, m) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att elevantalet för heltidsanställd skolsköterska inom grundskolan och gymnasiala skolor skall vara begränsat till 800 elever,
2. att reglerna för distriktssköterskas medverkan inom skolhälsovården i grundskolan ändras i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet

I en motion till 1973 års riksdag hemställdes att riksdagen skulle anhålla hos Kungl. Maj:t om en utredning om skolhälsovårdens organisation och huvudmannaskap. I motionen framhölls bl. a. att det delade huvudmannaskapet, som innebär att landstingen är huvudmän för sjukvården och primärkommunerna för skolhälsovården, är en nackdel vid rekryteringen av skolläkare. Vid en omorganisation av verksamheten så att den liknar dagens företagshälsovård skulle man underlätta personalrekryteringen, lösa gränsdragningsproblemen mellan hälso- och sjukvård och få möjlighet att utnyttja samhällets samlade resurser effektivare.

Yttranden över motionen inhämtades av utbildningsutskottet från skolöverstyrelsen, socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Skolöverstyrelsen underströk i sitt remissvar att skolans hälsovård utgör en del av skolans verksamhet och att den bör utövas i nära samarbete med skolledning, lärare och annan elevvårdande personal. Överstyrelsen vitsordade att det råder brist på skolläkare, men ansåg inte att denna bristsituation utgör tillräckligt skäl att ändra organisation och huvudmannaskap. Överstyrelsen tillstyrkte emellertid motionsyrkandet och framhöll att utgångspunkten för utredningsarbetet bör vara skolhälsovårdens mål och dess innehåll på olika nivåer.

Även socialstyrelsen tillstyrkte motionsyrkandet. Enligt styrelsens uppfattning är emellertid ett samlat huvudmannaskap för all hälso- och sjukvård för barn och ungdom att föredra. Förutsättningarna skulle

härigenom öka för en bättre integration och ett effektivare utnyttjande av tillgängliga resurser. Styrelsen ansåg att det är av stor betydelse för de olika verksamheternas framtida utformning att skolhälsovården samplaneras med övrig hälso- och sjukvård inom respektive kommun.

Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet avstyrkte motionsyrkandet. Landstingsförbundet motiverade sitt avstyrkande bl. a. med att skolhälsovårdens utformning inte bör bedömas isolerat utan ses i ett större sammanhang, som bl. a. tar hänsyn till organisation och innehåll i den öppna hälsovårdens samtliga verksamhetsgrenar. Kommunförbundet förutsatte att de problem som tagits upp i motionen kommer att prövas inom ramen för redan pågående utredningsarbeten.

I skrivelse den 24 oktober 1973 har riksdagen anmält sitt beslut i anledning av nämnda motion (UbU 1973:32, rskr 1973:273). Enligt beslutet bör frågorna om skolhälsovårdens innehåll, organisation och huvudmannaskap förutsättningslöst utredas. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i vilka former utredningsarbetet borde ske. Kungl. Maj:t har nyligen beslutat tillkalla sakkunniga för att fullgöra det av riksdagen begärda utredningsarbetet.

Mot bakgrund av riksdagens ställningstagande förra året och Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut anser utskottet för sin del att yrkandena i motionerna 1974:1059 och 1974:1062 kan avslås av riksdagen. Med anledning av vad som anförts i motionen 1974:1059 bör framhållas att utskottet delar motionärens uppfattning att information och rådgivning om preventivmedel bör ges större utrymme i skolan. Utskottet utgår från att denna fråga uppmärksammas av de sakkunniga som fått uppdrag att utreda bl. a. frågan om skolhälsovårdens innehåll. I detta sammanhang bör erinras om att chefen för justitiedepartementet hösten 1972 sedan abortkommittén hade framlagt betänkandet Rätten till abort (SOU 1971:58) och detta remissbehandlats tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att komplettera betänkandet med material som behövs för att ta ställning i frågan om en ny abortlagstiftning. Huvuduppgiften för arbetsgruppen har varit att kartlägga olika resursfrågor som är av betydelse i sammanhanget. Detta gäller särskilt en rad abortförebyggande åtgärder bl. a. preventivmedelsrådgivningen och andra upplysningsfrågor.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionen 1974:1059,
2. att riksdagen avslår motionen 1974:1062.

Stockholm den 26 februari 1974

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Staffanstorp (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Wiklund (s), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fröken Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herr Sundgren (s), fru Lantz (vpk) och fröken Rogestam (c).

GOTAB 74 7073 S Stockholm 1974